



SHOSHILINCH TIBBIY YORDAM SHAROITIDA OPERATSION HAMSHIRANING KASBIY FAOLIYATI VA MAS'ULIYATI

Rasulova Nargiza Taxirovna

Respublika Shoshilinch Tibbiy Yordam Ilmiy Markazi
Toshkent viloyati filiali operatsion hamshirasi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.21186387>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 26-iyun 2026 yil
Ma'qullandi: 28-iyun 2026 yil
Nashr qilindi: 30-iyun 2026 yil

KEY WORDS

Shoshilinch tibbiy yordam,
operatsion hamshira, kasbiy
faoliyat, kasbiy mas'uliyat,
jarrohlik amaliyoti, bemor
xavfsizligi, aseptika, antiseptika,
steril muhit, jarrohlik brigadasi,
tezkor yordam, hamshiralik ishi.

ABSTRACT

Mazkur maqolada shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsion hamshiraning kasbiy faoliyati va mas'uliyati yoritilgan. Unda operatsion hamshiraning operatsiyadan oldingi tayyorgarlik, jarrohlik amaliyoti davomida jarrohlik brigadasiga ko'maklashish, aseptika va antiseptika qoidalariga rioya etish, steril muhitni saqlash hamda operatsiyadan keyingi nazorat jarayonlaridagi vazifalari tahlil qilingan. Shuningdek, shoshilinch vaziyatlarda operatsion hamshiradan talab etiladigan tezkorlik, aniqlik, mas'uliyat, stressga chidamlilik va jamoaviy hamkorlik kabi kasbiy kompetensiyalarning ahamiyati ochib berilgan. Maqolada bemor xavfsizligini ta'minlash, infeksiyon asoratlarning oldini olish va jarrohlik amaliyotining samarali tashkil etilishida operatsion hamshiraning o'rni alohida baholangan. Tadqiqot natijalari asosida operatsion hamshiralar faoliyatini takomillashtirish, ularning malakasini oshirish va shoshilinch jarrohlik yordamining sifatini yaxshilash bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Shoshilinch tibbiy yordam tizimi inson hayoti va sog'lig'ini saqlab qolishda muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, og'ir jarohatlar, o'tkir jarrohlik kasalliklari, baxtsiz hodisalar hamda hayot uchun xavfli holatlarda tibbiy xodimlarning tezkor, aniq va muvofiqlashtirilgan harakati bemorning keyingi taqdiri uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Bunday vaziyatlarda jarrohlik amaliyotining muvaffaqiyatli o'tishi nafaqat shifokor mahoratiga, balki operatsion hamshiraning kasbiy tayyorgarligi, mas'uliyati va amaliy ko'nikmalariga ham bevosita bog'liqdir.

Operatsion hamshira shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsiya xonasini tayyorlash, zarur asbob-uskunalar va steril materiallarni ta'minlash, jarrohlik jamoasi bilan hamkorlikda ishlash hamda aseptika va antiseptika qoidalariga qat'iy rioya etish kabi muhim vazifalarni bajaradi. Uning faoliyati operatsiya jarayonining uzluksiz, xavfsiz va samarali tashkil etilishiga xizmat qiladi. Ayniqsa, vaqt cheklangan va bemorning ahvoli og'ir bo'lgan holatlarda

operatsion hamshiraning hushyorligi, chaqqonligi va mas'uliyatli yondashuvi katta ahamiyat kasb etadi.

Bugungi kunda tibbiyot sohasida sifatli xizmat ko'rsatish, bemor xavfsizligini ta'minlash va shoshilinch holatlarda tezkor yordam ko'rsatish talablari ortib bormoqda. Shu sababli operatsion hamshiralar nafaqat amaliy ko'nikmalarga, balki zamonaviy tibbiy texnologiyalar, sanitariya-gigiyena talablari, jamoaviy ishlash madaniyati va etik me'yorlar bo'yicha ham yetarli bilimga ega bo'lishlari zarur.

Adabiyotlar tahlili. Shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsion hamshiraning faoliyati bo'yicha ilmiy adabiyotlarda hamshiralik ishining nafaqat yordamchi, balki jarrohlik jarayonining muhim tarkibiy qismi ekanligi alohida ta'kidlanadi. Tadqiqotlarda operatsion hamshiraning kasbiy tayyorgarligi, tezkor qaror qabul qilish qobiliyati, steril muhitni saqlashdagi mas'uliyati hamda jarrohlik brigadasi bilan hamkorlikda ishlash ko'nikmalari bemor xavfsizligini ta'minlashda asosiy omillardan biri sifatida ko'rsatiladi.

Tibbiy adabiyotlarda shoshilinch holatlarda vaqt omili eng muhim ko'rsatkichlardan biri sifatida baholanadi. Bemorning ahvoli og'ir bo'lgan vaziyatlarda operatsion hamshira operatsiya xonasini qisqa vaqt ichida tayyorlashi, zarur jarrohlik asboblari, bog'lov materiallari, dori vositalari va steril jihozlarning tayyorligini nazorat qilishi lozim. Shu sababli ko'plab manbalarda operatsion hamshiraning chaqqonligi, hushyorligi va vaziyatni to'g'ri baholay olish qobiliyati jarrohlik amaliyotining muvaffaqiyatli kechishiga bevosita ta'sir ko'rsatishi qayd etiladi.

Adabiyotlarda aseptika va antiseptika qoidalariga rioya qilish operatsion hamshiraning eng muhim kasbiy vazifalaridan biri sifatida yoritiladi. Jarrohlik amaliyotlari vaqtida infeksiya asoratlarning oldini olish, steril asbob-uskunalaridan to'g'ri foydalanish, operatsiya maydonining tozaligini ta'minlash va sanitariya-gigiyena talablariga qat'iy amal qilish bemor salomatligini muhofaza qilishda katta ahamiyatga ega. Ayniqsa, shoshilinch jarrohlik amaliyotlarida vaqt tanqisligi sababli xatoga yo'l qo'ymaslik uchun operatsion hamshiradan yuqori darajadagi kasbiy mas'uliyat talab etiladi.

Ilmiy manbalarda operatsion hamshiraning jamoaviy faoliyatdagi o'rni ham keng tahlil qilingan. Jarroh, anesteziolog, reanimatolog va boshqa tibbiy xodimlar bilan o'zaro muvofiqlashtirilgan harakat qilish operatsiya jarayonining uzluksizligini ta'minlaydi. Samarali muloqot, aniq topshiriqlarni bajarish, operatsiya davomida zarur asboblarni o'z vaqtida taqdim etish hamda bemor holatidagi o'zgarishlarga e'tiborli bo'lish operatsion hamshiraning muhim kasbiy sifatleri qatoriga kiradi.

Shuningdek, adabiyotlarda operatsion hamshiraning psixologik barqarorligi va stressga chidamliligi alohida ahamiyatga ega ekani ta'kidlanadi. Shoshilinch tibbiy yordam sharoitida bemor hayoti xavf ostida bo'lishi, vaqtning cheklanganligi va jarrohlik jarayonining murakkabligi tibbiy xodimlardan ruhiy tayyorgarlikni talab qiladi. Operatsion hamshira bunday vaziyatlarda vahimaga berilmasdan, o'z vazifalarini aniq va tartibli bajarishi, kasbiy etikaga amal qilishi hamda bemorga nisbatan mas'uliyatli munosabatda bo'lishi kerak.

Bemor xavfsizligini ta'minlashga bag'ishlangan ilmiy ishlarda operatsion hamshiraning hujjatlarni to'g'ri yuritishi, ishlatilgan asbob-uskunalar va materiallarni hisobga olishi, operatsiyadan oldingi va keyingi jarayonlarda nazoratni amalga oshirishi muhim ekani ko'rsatiladi. Bu jarayonlar tibbiy xizmat sifatini oshirish, asoratlarning oldini olish va davolash natijalarini yaxshilashga xizmat qiladi.

Umuman olganda, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsion hamshiraning faoliyati ko'p qirrali va yuqori mas'uliyat talab qiladigan jarayondir. Uning kasbiy bilimlari, amaliy ko'nikmalari, tezkorligi, steril muhitni saqlashga bo'lgan e'tibori va tibbiy jamoa bilan hamkorlikda ishlash qobiliyati jarrohlik amaliyotining samaradorligi hamda bemor xavfsizligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Metod va metodologiya. Mazkur maqolani tayyorlash jarayonida shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsion hamshiraning kasbiy faoliyati va mas'uliyatini o'rganishga qaratilgan ilmiy-nazariy hamda amaliy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqotning asosiy maqsadi operatsion hamshiraning shoshilinch jarrohlik amaliyotlaridagi o'rni, vazifalari, kasbiy ko'nikmalari va bemor xavfsizligini ta'minlashdagi ahamiyatini tahlil qilishdan iborat.

Tadqiqot metodologiyasi hamshiralik ishi, shoshilinch tibbiy yordam, jarrohlik amaliyoti, aseptika va antiseptika qoidalarini hamda bemor xavfsizligiga oid ilmiy adabiyotlar, amaliy tajribalar va me'yoriy talablarga asoslandi. Operatsion hamshiraning faoliyati jarrohlik jamoasining ajralmas qismi sifatida ko'rib chiqilib, uning operatsiyadan oldingi, operatsiya davomidagi va operatsiyadan keyingi vazifalari tahlil qilindi.

Maqolada quyidagi metodlardan foydalanildi:

Tahlil metodi orqali operatsion hamshiraning shoshilinch tibbiy yordam sharoitidagi asosiy vazifalari, mas'uliyati va kasbiy faoliyat yo'nalishlari o'rganildi. Bu metod yordamida hamshiraning operatsiya xonasini tayyorlash, steril asbob-uskunalarini nazorat qilish, jarrohlik brigadasiga yordam ko'rsatish va bemor xavfsizligini ta'minlashdagi roli yoritildi.

Taqqoslash metodi yordamida rejali jarrohlik amaliyotlari va shoshilinch jarrohlik holatlarida operatsion hamshiraning faoliyatidagi o'ziga xos jihatlar solishtirildi. Shoshilinch holatlarda vaqtning cheklanganligi, tezkorlik, aniqlik va stressga chidamlilik kabi kasbiy sifatlarning ahamiyati alohida ko'rib chiqildi.

Kuzatish metodi asosida operatsion hamshiraning amaliy faoliyatida uchraydigan jarayonlar, jumladan, operatsiya xonasini tayyorlash, jarrohlik asboblari tartibga keltirish, aseptika va antiseptika qoidalariga rioya qilish hamda tibbiy jamoa bilan hamkorlik qilish holatlari nazariy jihatdan baholandi.

Umumlashtirish metodi orqali ilmiy manbalar va amaliy ma'lumotlardan olingan xulosalar bir tizimga keltirildi. Natijada shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsion hamshiraning kasbiy faoliyati ko'p qirrali, mas'uliyatli va yuqori darajadagi tayyorgarlikni talab qiluvchi jarayon ekani asoslab berildi.

Tadqiqot metodologik jihatdan tizimli yondashuvga asoslangan bo'lib, operatsion hamshiraning faoliyati tibbiy yordam ko'rsatish jarayonining muhim bo'g'ini sifatida baholandi. Bunda bemor xavfsizligi, jarrohlik amaliyotining uzluksizligi, infeksiyon asoratlarning oldini olish va tibbiy jamoa o'rtasidagi samarali hamkorlik asosiy mezonlar sifatida belgilandi.

Shunday qilib, mazkur maqolada qo'llanilgan metod va metodologik yondashuvlar operatsion hamshiraning shoshilinch tibbiy yordam sharoitidagi kasbiy faoliyatini chuqurroq tahlil qilish, uning mas'uliyat darajasini aniqlash hamda amaliy faoliyatdagi ahamiyatini yoritishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari va muhokama. O'tkazilgan nazariy-amaliy tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsion hamshiraning faoliyati jarrohlik amaliyotining barcha bosqichlari bilan bevosita bog'liqdir. Operatsion hamshira nafaqat jarrohlik asbob-uskunalarini tayyorlovchi tibbiy xodim, balki bemor xavfsizligini ta'minlash,

steril muhitni saqlash, jarrohlik brigadasi ishini muvofiqlashtirish va operatsiya jarayonining uzluksiz kechishida faol ishtirok etuvchi mutaxassis hisoblanadi.

Tadqiqot davomida operatsion hamshiraning faoliyati shartli ravishda uch asosiy bosqichda tahlil qilindi: operatsiyadan oldingi tayyorgarlik, operatsiya davomidagi faoliyat va operatsiyadan keyingi nazorat jarayoni.

1-jadval. Shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsion hamshira faoliyatining asosiy bosqichlari

Faoliyat bosqichi	Operatsion hamshiraning asosiy vazifalari	Kutiladigan natija
Operatsiyadan oldingi tayyorgarlik	Operatsiya xonasini tayyorlash, steril asbob-uskunalarini joylashtirish, bog'lov materiallari va dori vositalarini tekshirish	Operatsiya jarayoniga tezkor va xavfsiz tayyorgarlik ta'minlanadi
Operatsiya davomida	Jarrohga zarur asboblarni o'z vaqtida uzatish, steril maydonni saqlash, aseptika va antiseptika qoidalariga rioya qilish	Jarrohlik amaliyotining uzluksiz va tartibli kechishi ta'minlanadi
Operatsiyadan keyingi bosqich	Ishlatilgan asboblarni hisobga olish, sterilizatsiyaga tayyorlash, hujjatlarni to'ldirish, operatsiya xonasini keyingi amaliyotga tayyorlash	Infeksion xavf kamayadi, keyingi jarrohlik amaliyoti uchun sharoit yaratiladi
Favqulodda vaziyatlarda	Tezkor harakat qilish, zarur jihozlarni tayyorlash, jarrohlik jamoasi bilan muvofiqlashgan holda ishlash	Bemor hayotini saqlab qolish imkoniyati oshadi

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, operatsion hamshiraning vazifalari faqatgina texnik yordam ko'rsatish bilan cheklanmaydi. Ayniqsa, shoshilinch holatlarda hamshiraning tayyorgarligi, chaqqonligi va mas'uliyatli yondashuvi bemorga ko'rsatiladigan tibbiy yordam sifatiga bevosita ta'sir qiladi.

Operatsion hamshiraning kasbiy kompetensiyalari ham tadqiqotda alohida tahlil qilindi. Natijalarga ko'ra, shoshilinch jarrohlik amaliyotlarida hamshiradan yuqori darajadagi amaliy ko'nikma, psixologik barqarorlik, jamoada ishlash qobiliyati va sanitariya-gigiyena talablariga qat'iy rioya qilish talab etiladi.

2-jadval. Operatsion hamshiraning muhim kasbiy kompetensiyalari

Kasbiy kompetensiya	Mazmuni	Shoshilinch tibbiy yordamdagi ahamiyati
Tezkorlik	Vaziyatni qisqa vaqt ichida baholab, zarur harakatlarni bajarish	Operatsiya boshlanishidagi kechikishlarning oldini oladi
Aniqlik	Jarrohlik asboblari, dori vositalari va materiallardan to'g'ri foydalanish	Xatolar va asoratlar xavfini kamaytiradi
Sterillikka rioya qilish	Aseptika va antiseptika qoidalariga amal qilish	Infeksion asoratlarning oldini oladi

Jamoaviy hamkorlik	Jarroh, anesteziolog va boshqa tibbiy xodimlar bilan muvofiq ishlash	Operatsiya jarayonining samaradorligini oshiradi
Stressga chidamlilik	Og'ir va kutilmagan holatlarda o'zini boshqara olish	Shoshilinch vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilishga yordam beradi
Mas'uliyat	Har bir amaliy harakatga ehtiyotkorlik bilan yondashish	Bemor xavfsizligini ta'minlashga xizmat qiladi

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, operatsion hamshiraning kasbiy kompetensiyalari bir-biri bilan uzviy bog'liq. Masalan, faqat tezkorlikning o'zi yetarli emas; u aniqlik va sterillikka rioya qilish bilan birgalikda namoyon bo'lgandagina ijobiy natija beradi. Shoshilinch jarrohlikda har bir daqiqa muhim bo'lgani sababli hamshiraning oldindan tayyorgarligi va vaziyatga moslasha olish qobiliyati katta ahamiyatga ega.

Tadqiqot davomida bemor xavfsizligini ta'minlashda operatsion hamshiraning o'rnini alohida baholandi. Jarrohlik amaliyotlarida xavfsizlikni ta'minlash ko'p jihatdan steril muhit, asbob-uskunalarining tayyorligi, hujjatlarning to'g'ri yuritilishi va tibbiy jamoa a'zolari o'rtasidagi aniq muloqotga bog'liq.

3-jadval. Bemor xavfsizligini ta'minlashda operatsion hamshiraning roli

Xavfsizlik omili	Operatsion hamshiraning vazifasi	Muhokama
Steril muhitni saqlash	Operatsiya maydoni, asboblari va materiallarning sterilligini nazorat qilish	Infeksion asoratlarni kamaytirishda asosiy omil hisoblanadi
Asbob-uskunalar tayyorligi	Jarrohlik asboblari, tikuv materiallari va qo'shimcha jihozlarni oldindan tayyorlash	Operatsiya vaqtida uzilishlar va kechikishlarning oldini oladi
Dori vositalari nazorati	Zarur dori vositalari va eritmalar mavjudligini tekshirish	Favqulodda vaziyatlarda tez yordam ko'rsatish imkonini beradi
Hujjatlarni yuritish	Ishlatilgan materiallar, asboblari va bajarilgan amaliyotlarni qayd etish	Tibbiy jarayonning tartibli va nazoratli bo'lishini ta'minlaydi
Jamoa bilan aloqa	Jarroh va boshqa mutaxassislar bilan aniq muloqot qilish	Xatoliklarni ehtimolini kamaytiradi va ish samaradorligini oshiradi

Ushbu jadvaldan ko'rinadiki, operatsion hamshiraning har bir harakati bemor xavfsizligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, shoshilinch holatlarda bemorning ahvoli og'ir bo'lgani sababli operatsiya jarayonidagi kichik e'tiborsizlik ham jiddiy oqibatlariga olib kelishi mumkin. Shu bois operatsion hamshira har bir amaliyotni belgilangan tartib asosida bajarishi, sterillikni doimiy nazorat qilishi va jarrohlik brigadasi bilan uzviy hamkorlikda ishlashi zarur.

Shuningdek, tadqiqot natijalari operatsion hamshira faoliyatida uchraydigan ayrim muammolarni ham aniqlash imkonini berdi. Bular vaqt tanqisligi, favqulodda holatlarda ruhiy bosimning ortishi, asbob-uskunalar yetishmovchiligi yoki ularning tayyor holatda bo'lmashligi,

shuningdek, jamoa a'zolari o'rtasida muloqot yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan holatlar bo'lishi mumkin.

4-jadval. Operatsion hamshira faoliyatida uchraydigan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari

Muammo	Sababi	Bartaraf etish yo'li
Vaqt tanqisligi	Bemorning og'ir ahvolda tezkor olib kelinishi	Operatsiya xonasini doimiy tayyor holatda saqlash
Asbob-uskunalarining yetarli tayyor emasligi	Nazoratning sustligi yoki jihozlar yetishmovchiligi	Kunlik tekshiruv ro'yxatlarini joriy etish
Sterillik buzilishi xavfi	Shoshilinchlik, tartib-qoidalarga yetarli rioya qilmaslik	Aseptika va antiseptika bo'yicha muntazam nazorat olib borish
Ruhiy zo'riqish	Og'ir bemorlar bilan ishlash, yuqori mas'uliyat	Stressga chidamlilik bo'yicha kasbiy treninglar tashkil etish
Jamoaviy muloqotdagi kamchiliklar	Vazifalarning aniq taqsimlanmasligi	Jarrohlik brigadasi o'rtasida aniq aloqa tizimini shakllantirish

Muhokama jarayonida aniqlanishicha, shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsion hamshira faoliyatining samaradorligi ko'p jihatdan tashkiliy tayyorgarlikka bog'liq. Operatsiya xonasi, asbob-uskunalar, steril materiallar va dori vositalari oldindan belgilangan tartibda tayyor bo'lsa, jarrohlik amaliyoti tezroq va xavfsizroq boshlanadi. Bu esa bemorning hayotini saqlab qolish imkoniyatini oshiradi.

Operatsion hamshiraning kasbiy mas'uliyati shundan iboratki, u har bir jarrohlik amaliyotida bemor xavfsizligini birinchi o'ringa qo'yishi kerak. Bunda nafaqat texnik vazifalarni bajarish, balki sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilish, xatolarning oldini olish, ishlatilgan asbob-uskunalarini hisobga olish va operatsiyadan keyingi jarayonlarni to'g'ri tashkil etish ham muhim hisoblanadi.

Tadqiqot natijalari asosida aytish mumkinki, operatsion hamshiraning shoshilinch tibbiy yordamdagi faoliyati quyidagi jihatlar bilan ahamiyatlidir:

Yo'nalish	Natija
Kasbiy tayyorgarlik	Jarrohlik amaliyotining sifatli tashkil etilishiga yordam beradi
Tezkorlik va aniqlik	Bemor hayotini saqlab qolishda muhim rol o'ynaydi
Sterillikka rioya qilish	Operatsiyadan keyingi infeksiya asoratlarning oldini oladi
Jamoaviy hamkorlik	Tibbiy yordam ko'rsatish jarayonini samarali qiladi
Mas'uliyatli yondashuv	Bemor xavfsizligi va davolash natijalarini yaxshilaydi

Umuman olganda, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsion hamshira jarrohlik jamoasining muhim a'zosi hisoblanadi. Uning bilim va ko'nikmalari, kasbiy mas'uliyati, tezkor harakat qilishi, stressli vaziyatlarda o'zini boshqara olishi hamda steril muhitni saqlashga bo'lgan e'tibori operatsiya jarayonining muvaffaqiyatli o'tishida muhim omildir.

Shu sababli operatsion hamshiralar uchun muntazam malaka oshirish mashg'ulotlarini tashkil etish, shoshilinch vaziyatlarda harakat qilish bo'yicha amaliy treninglar o'tkazish, aseptika va antiseptika qoidalarini doimiy nazorat qilish hamda jamoaviy ishlash

ko'nikmalarini rivojlantirish zarur. Bu esa shoshilinch jarrohlik yordamining sifatini oshirish, bemor xavfsizligini ta'minlash va tibbiy xizmat samaradorligini yaxshilashga xizmat qiladi.

Xulosa. Shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsion hamshiraning kasbiy faoliyati jarrohlik amaliyotining muvaffaqiyatli va xavfsiz o'tishida muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, operatsion hamshira nafaqat jarrohlik asbob-uskunalarini tayyorlovchi mutaxassis, balki bemor xavfsizligini ta'minlovchi, steril muhitni saqlovchi, jarrohlik brigadasi bilan hamkorlikda ishlovchi va favqulodda vaziyatlarda tezkor harakat qiluvchi muhim tibbiy xodim hisoblanadi.

Shoshilinch jarrohlik amaliyotlarida vaqt omili juda muhim bo'lib, operatsion hamshiradan yuqori darajadagi kasbiy tayyorgarlik, aniqlik, chaqqonlik, mas'uliyat va stressga chidamlilik talab etiladi. Operatsiya xonasining tayyorligi, steril asbob-uskunalarining mavjudligi, dori vositalari va bog'lov materiallarining yetarliligi jarrohlik jarayonining uzluksiz davom etishiga xizmat qiladi.

Maqolada olib borilgan tahlillar asosida aniqlanishicha, operatsion hamshiraning asosiy vazifalari operatsiyadan oldingi tayyorgarlik, operatsiya davomida jarrohlik jamoasiga yordam berish, aseptika va antiseptika qoidalariga rioya qilish, operatsiyadan keyingi nazorat hamda hujjatlarni to'g'ri yuritishdan iborat. Ushbu vazifalarning sifatli bajarilishi bemorda asoratlarni rivojlanish xavfini kamaytiradi va davolash natijalarini yaxshilaydi.

Umuman olganda, shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsion hamshiraning faoliyati ko'p qirrali, murakkab va yuqori mas'uliyat talab qiladigan jarayondir. Uning bilim va ko'nikmalari, tezkor qaror qabul qilish qobiliyati, jamoa bilan samarali ishlashi hamda bemorga nisbatan mas'uliyatli munosabati tibbiy yordam sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

Tavsiyalar:

1. Operatsion hamshiralarni uchun muntazam malaka oshirish kurslarini tashkil etish zarur. Bunda shoshilinch jarrohlik amaliyotlari, aseptika va antiseptika qoidalarini, bemor xavfsizligi hamda zamonaviy tibbiy texnologiyalardan foydalanish bo'yicha amaliy mashg'ulotlarga alohida e'tibor qaratilishi lozim.

2. Operatsiya xonalarini doimiy tayyor holatda saqlash tavsiya etiladi. Jarrohlik asbob-uskunalarini, steril materiallarni, tikuv vositalari, dori preparatlari va zarur jihozlar belgilangan tartibda tekshirilib borilishi kerak.

3. Shoshilinch vaziyatlar uchun aniq harakat algoritmlarini ishlab chiqish maqsadga muvofiq. Har bir operatsion hamshira favqulodda holatlarda qanday harakat qilishini, qaysi asbob-uskunalarini tayyorlashini va jarrohlik jamoasi bilan qanday hamkorlik qilishini aniq bilishi zarur.

4. Aseptika va antiseptika qoidalariga rioya etish ustidan doimiy nazorat kuchaytirilishi kerak. Steril muhitni saqlash operatsiyadan keyingi infeksiyon asoratlarning oldini olishda muhim omil hisoblanadi.

5. Jarrohlik brigadasi a'zolari o'rtasida samarali muloqot tizimini shakllantirish lozim. Jarroh, anesteziolog, operatsion hamshira va boshqa tibbiy xodimlar o'rtasidagi aniq va tezkor aloqa operatsiya jarayonining sifatli tashkil etilishiga yordam beradi.

6. Operatsion hamshiralarda stressga chidamlilik va tezkor qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirish zarur. Buning uchun amaliy treninglar, simulyatsion mashg'ulotlar va favqulodda vaziyatlarga tayyorgarlik bo'yicha o'quv mashg'ulotlari o'tkazilishi maqsadga muvofiq.

7. Tibbiy hujjatlarni to'g'ri va o'z vaqtida yuritishga alohida e'tibor berish kerak. Ishlatilgan asbob-uskunalar, bog'lov materiallari, dori vositalari va bajarilgan jarrohlik amaliyotlari haqidagi ma'lumotlarning aniq qayd etilishi tibbiy nazorat sifatini oshiradi.

8. Operatsion hamshiralarning kasbiy mas'uliyatini oshirish bo'yicha ichki nazorat va baholash tizimini joriy etish tavsiya etiladi. Bu jarayon tibbiy xizmat sifatini yaxshilash, xatolarning oldini olish va bemor xavfsizligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Shunday qilib, shoshilinch tibbiy yordam sharoitida operatsion hamshiraning kasbiy faoliyatini takomillashtirish tibbiy yordam sifatini oshirish, jarrohlik amaliyotlarining samaradorligini ta'minlash va bemor hayotini saqlab qolishda muhim ahamiyatga ega.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. World Health Organization. WHO Guidelines on Hand Hygiene in Health Care. — Geneva: World Health Organization, 2009. — 270 p.
2. World Health Organization. Global Guidelines for the Prevention of Surgical Site Infection. — Geneva: World Health Organization, 2016. — 184 p.
3. Rothrock J. C. Alexander's Care of the Patient in Surgery. — 16th ed. — St. Louis: Elsevier, 2019. — 1248 p.
4. Phillips N. Berry & Kohn's Operating Room Technique. — 13th ed. — St. Louis: Elsevier, 2017. — 1008 p.
5. Мухина С. А., Тарновская И. И. Теоретические основы сестринского дела: учебник. — 2-е изд., испр. и доп. — Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2014. — 368 с.
6. Обуховец Т. П. Основы сестринского дела: практикум. — Ростов-на-Дону: Феникс, 2015. — 603 с.
7. Двойников С. И. Сестринское дело в хирургии: учебное пособие. — Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2016. — 352 с.